

batalla de Santa Ponça. L'emoció de l'auditori fou d'aquelles que veritablement no s'obliden mai.

Jo mai l'he oblidada i, amb tot i haver-se complert trenta anys d'aquella data, si tanc els ulls em sembla veure el redol de la gent, l'altar portàtil, l'Hòstia pujant sota 'l dosser de les branques espolçades per un vent d'heroïsme i, entorn del celebrant, un nimbe de claretat excelsa. Dels de Mallorca, residents a Mallorca, tots hi eren fora d'un mort, D. Tomàs Aguiló, que ja havia pres la davantera cap a l'etern silenci, i d'un que tal vegada m'escolta i es trobava absent i preparant-se a vida millor que la del segle.

Hi eren tots: en Quadrado, amb els ulls espurnetjants també de la mirada d'en Balmes qu'havien resistida fit a fit; D. Marian Aguiló, exultant d'esperança i de profecia; en Jeroni Rosselló, en Pons i Gallarza, en Pere d'Alcántara Peña, en Tomás Forteza, en Gabriel Maura, en Mateu Obrador. Han passat trenta anys i de la llista daurada, ja no'n queda cap. Foren. Com foren també, morts en ausència, en Miquel Victorià Amer, na Victoria Peña, en Picó i Campamar. Foren. I al tornar a sa pàtria el jovencell d'altres dies que recorda l'aplec fervent de Santa Ponça, no hi troba de sos predecessors y mestres més que'l rastre de llum que hi deixarem i una dotzena de sepulcres gloriosos a l'ombra d'altres tants lloers, ahont hi canta, nocturn i planyívol, aquell rossinyol que Mallorca es dalia d'escoltar en millors diades. Talment la bella dama de la llegenda de Uhländ, deixava el llit marital per escoltar-ne un des de la balconada del jardí, poruga i embadalida; fins que'l comte xaruc que li espiava els passos, per engelosiment i venjança feu occiure l'aucell rival i presentar-lo dins d'una bandeixa d'or, a la jove maridada.

També, també s'ha volgut, mantes voltes, aufergar el cant de l'aucell que refla en el llorer de Nostra Parla. Amics, conciutadans: no ho permeteu. Aquesta parla i aquest cant són sacratíssims, per lo que'ns ha donat i per lo que n'hem donat nosaltres, pel brill que hem rebut i pel brill qu'els hem comunicat nosaltres, per les esperances de demà, per la veu dels morts, inexorable i austera. Ella ens reclama fidelitat envers la causa que abraçaren en els dies de començament i de dupte, de vacilació i a voltes de escarni. La teniu avui triomfant i acatada de tot-hom, com un fet consumat, com un dels grans fets irrevocables de l'història moderna. Del es-

perit vital i creador que l'anima, en respòn la miraculosa mutació de valors que ha determinat hont se vulla que hi tingués imperi, i de que Mallorca n'ha participat en primer terme. Però li faltaria el bon èxit o la victòria la dexaria de la mà, i encara amb més vives exhortacions jo us demanaria que no l'abandonéssiu.

I no l'haveu d'abandonar mai; si triomfa per a gaudir del triomf que homes de la nostra raça i la nostra sang matinejaren a preparar, amb mil abnegacions i sacrificis incompresos; i si fora vençuda perquè el nom de Mallorca vol dir delicadesa, vol dir magnanimitat, i jo no sé que n'existeixin de majors que'l mostrar-se fidel a les causes perdudes i convertir-se en paladins de l'infortuni quan n'arriba l'hora. Mireu el cas den Jasmin. En Jasmin no s'enganyà; no cregué mai possible una restauració de l'idioma ni de l'ànima de sa vella nacionalitat: no's va creure el precursor d'una nova florida. Però així i tot, tentguent-se i anomenant-se no pel primer felibre sinó pel *darrer trovador de Gasconya*, al llenguatge maternal va entregar tots els tresors de la seva ànima regiamet, divinament poètica, convençut de que els *Papillotos* havien de caure com la llosa sobre una tomba que mai més s'obriria. I per això mateix els *vint immortals* de París congregats a casa de l'historiador Thierry per aclamar-lo i tota la França i tot el mon civilitzat, l'aclamaren efectivament, no sols com un excels i puríssim poeta, sinó com el més noble del homes i el més digne dels ciutadans.

MEMORIA LLEGIDA PEL SECRETARI DEL JURAT, D. JOSEP M.
Tous i Maroto

Senyores, Senyors:

Encara vibra pels àmbits d'aquesta gran sala, la veu prestigiosa qui nos ha fetes sentir les intenses emocions de l'Art, amb la lectura d'una obra cisellada. Dins les seves ressonàncies s'hi perdràn les meues paraules, dèbils i tremolenques.

Mes així i tot, no puc excusar-me de parlarvos, perquè, en virtut del càrrec amb que vaig ésser honrat, lo que vos diga té caràcter reglamentari: me pertoca donar-vos compte d'una iniciativa tota gentilisa, que tal és la festa organitzada per NOSTRA PARLA.

La missió de NOSTRA PARLA és d'una pregona simpatia i d'una gran cultura: difondre els ideals nobles, proclamar la coesió entre els ele-